

פרק __': מיסוי חברי קיבוץ

תזכיר זה מיישם את החלטות הממשלה מיום 11 באוגוסט 2016, והוא צפוי לעלות על סדר יומה של ועדת השרים המיוחדת לעניין התוכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 ביום 13 בספטמבר 2016.

א. שם החוק המוצע

תזכיר חוק התוכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 פרק __': מיסוי חברי קיבוץ

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקרי החוק המוצע

רקע כללי

הנוף ההתיישבותי בישראל כולל סוגים שונים של יישובים, כשבין המיוחדים שבהם הקיבוץ והמושב השיתופי. יישובים אלה, שהקמתם החלה עוד לפני קום המדינה, התבססו על מאפיינים שונים וחריגים מאלו של יישוב עירוני רגיל, ובהם השיתופיות והשוויון הן בצריכה והן בבעלות של הכלל בקניין וכן, בתחומי ההתיישבות והעבודה.

ייחודם של יישובים אלה הצדיק את קיומה של מערכת כללי מיסוי המתאימה להם בלבד, וכך נקבעה הוראות סימן א' לפרק השני בחלק ד' לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – הפקודה) לעניין שומת הקיבוץ. לגבי המושב השיתופי נקבע סעיף 61 לפקודה מכוחו רשאי המנהל להחיל את כללי המס השמורים לקיבוצים גם על מושבים שיתופיים, אשר הוכיחו שלאופיים זיקה חזקה לזו של הקיבוץ.

גם בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק או חוק הביטוח הלאומי) נקבעו כללים והסדרים שונים לגבי מעמדו של הקיבוץ הן בתחום גביית דמי הביטוח והן בזכאות לגמלאות.

המשברים אשר פקדו את הקיבוצים והמושבים השיתופיים במהלך שנות ה-80 וה-90, הטביעו את חותמם בצורה משמעותית על אופיים של הקיבוצים והמושבים השיתופיים והסיטו את רובם ממסלולם, כך ששיטת תגמול החברים, שבעבר הייתה שוויונית והתחשבה ובצרכי החבר והרכב משפחתו, הפכה עם השנים להיות שיטת תגמול המבוססת על תרומת חבר הקיבוץ, ותק ותפקידו. כיום ישנם קיבוצים רבים בהם חבר הקיבוץ מקבל לכיסו את מלוא ההכנסה (בניכוי המס החל עליה) המופקת על ידיו ממקורות שונים, כך שנוצר חוסר שוויון משמעותי בין חברי הקיבוץ השונים.

בשנת 2002, לאור השינויים האמורים קיבלה ממשלת ישראל החלטה בדבר הקמת ועדה ציבורית - ועדת בן רפאל (להלן – ועדת בן רפאל), אשר תבחן מחדש את ההגדרה של מהות הקיבוץ. המלצות הוועדה אומצו על-ידי הממשלה ביום 28.3.04, ובהחלטת הממשלה מס' 1736 מיום 28 במרץ 2004 שעניינה השינויים המבניים בקיבוצים – דו"ח הוועדה הציבורית לעניין הקיבוצים, הוטל על שר התעשייה, המסחר והתעסוקה לפעול ליישומן, ובכלל זה, לתקן את תקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות), התשנ"ו-1995 (להלן – תקנות האגודות השיתופיות), ואת ההגדרה "קיבוץ" המופיעה בהן.

בעקבות המלצות הועדה הותקנו על ידי שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, מכוח סעיף 65 לפקודת האגודות השיתופיות, שש תקנות חדשות ובניהן תיקון תקנה 2 לתקנות האגודות השיתופיות. במסגרת תקנות אלה ניתנה הגדרה מחודשת למונח קיבוץ והוגדרו מספר סוגים של קיבוצים, וביניהם: "הקיבוץ השיתופי" - קיבוץ מסורתי, המקיים את כל עקרונות השיתוף בבעלות הכלל על הקניין ועל שוויון ושיתוף בצריכה, בחינוך ובייצור; "קיבוץ מתחדש" - המקיים את עקרון שיתוף הכלל בקניין, ושיתוף בצריכה, בחינוך ובייצור, ומקיים ערכות הדדית עבור החברים, ואשר קיבל החלטה לשנות את תקונו באחד או יותר מהנושאים: שיוך דירות המגורים, הקצבת שכר דיפרנציאלי ושיוך נכסים לחברים;

על אף שעל פי תקנות האגודות השיתופיות כל אחד מהשלושה נחשב כ"קיבוץ" עמדת רשות המיסים היא שההגדרה הקיימת כיום בסעיף 54 לפקודה (וכפועל יוצא - את כללי המיסוי הקבועים בסעיפים 54-א58 לפקודה) אינה חלה על הקיבוץ המתחדש. עמדה זו הובעה עוד במהלך דיוני ועדת בן רפאל וכן ב"חוזר מס הכנסה מס' - 6/2003 תכנון ומדיניות" בנושא מיסוי קיבוצים מסורתיים.

שיטת המס לגבי שומת הקיבוץ השיתופי קבועה כאמור בסעיפים 54-א58 לפקודה. שיטת חישוב המס מבוססת על שני שלבים: שלב ראשון - בו מחושבת ההכנסה החייבת של הקיבוץ כישות עצמאית ככל חבר בני-אדם אחר. הכנסה זו כוללת את הכנסות המשק מן הענפים השונים הקיימים בקיבוץ, לרבות הכנסות חברים העובדים מחוץ למשק ובצירוף כהוצאה בדוח רווח והפסד שוויה של אספקת המחיה שסיפק הקיבוץ לחברים, לאחר שזו נדרשה. שלב שני - ההכנסה החייבת של הקיבוץ מחולקת באופן רעיוני בין חברי הקיבוץ ועל כל חלק של הכנסה מבוצע חישוב מס תיאורטי לפי שיעורי המס, זיכויים וניכויים אישיים החלים על יחידים. חובת תשלום המס מוטלת על הקיבוץ עצמו, שהינו הנישום החייב במס.

שיטת החיוב בדמי ביטוח לאומי מבוססת על חלוקת הוצאות המחייב ושוויין של שאר ההטבות שנתן הקיבוץ לחבריו במספר חברי הקיבוץ.

כפועל יוצא משיטות החיוב השונות, כאשר רשות המסים גובה בהתאם להכנסות ואילו המוסד לביטוח לאומי גובה בהתאם להוצאות, נוצרה חוסר אחידות בשתי המערכות האמורות.

פרשנות נישומים לפיה הסדרי המיסוי של הקיבוץ השיתופי חלים על קיבוץ מתחדש, מביאה לעיוותים והפחתת מס בהיקפים גדולים בשלב השומה העצמית, שלא בצדק - שכן במקום בו חלוקת ההכנסות מושפעת מתרומתם של החברים, יש לחייב במס על פי הכנסת החבר, בדומה להסדר המיסוי החל על נישום רגיל במשק. בנסיבות אלה, קיימות כיום מחלוקות רבות בין הקיבוצים לרשות המיסים ולמוסד לביטוח לאומי בדבר אופן המיסוי הנכון של הכנסות הקיבוץ וחבריו, דבר אשר משליך גם על תשלום גמלאות מטעם המוסד.

לאור האמור לעיל, מוצע להבהיר בחוק את אופן המיסוי של הקיבוץ, כך שתעשה הבחנה בין הקיבוץ השיתופי לבין הקיבוץ המתחדש. מקום שקיים פער בין הכנסות החברים יקבע כי אופן המיסוי יהיה בדומה לנישומים

רגילים. בהתאם יקבע כי הכנסות החברים בקיבוץ המתחדש יחשבו לעניין שיעור המס המתחייב, כהכנסות החבר לכל דבר ועניין ואילו הכנסות הקיבוץ מהנכסים המשותפים יחויבו במס בהתאם לשיעורי המס החלים על חבריו, כאשר לעניין זה מיוחסים הנכסים לכל אחד מהחברים, בהתאם לזכויותיהם ברווחים, זאת בדומה לשותפות, כאמור בסעיף 63 לפקודה.

לעניין המוסד לביטוח לאומי – התיקון המוצע אינו משנה ממעמדם של חברי הקיבוץ השיתופי לרבות המושב השיתופי, ואילו חברי הקיבוץ המתחדש יחשבו כמבוטחים בהתאם למעמדם ועיסוקם (שכיר, עצמאי ולא עובד) הן באשר לגביית דמי ביטוח והן באשר לזכאותם לגמלאות. זאת, למעט גמלת הבטחת הכנסה.

עיקרי החוק המוצע

עיקר 1 – סעיפים 1 ו-7

מוצע לקבוע הבחנה לצרכי מס הכנסה בין קיבוץ שיתופי לקיבוץ מתחדש. ההבחנה על ידי רשם האגודות השיתופיות תיעשה בהתאם להוראות הסיווג הקיימות כיום מכח תקנות האגודות השיתופיות תוך מתן הקלה לפיה על קיבוץ מתחדש אשר הפערים בין חבריו לעניין ההכנסה שהעמיד להם הקיבוץ אינם עולים על 25%, יחולו הסדרי המס החלים על קיבוץ שיתופי. עוד מוצע לקבוע כי התקנת תקנות לקביעת סוגי האגודות שהרשם יקבע שיוך אגודות אליהם, תהיה בהסכמת שר האוצר, זאת לאור ההשלכות התקציביות שיש לקביעת סוגי אגודות כאמור, בשל הסדרי המיסוי השונים.

עיקר 2 – סעיף 3

מוצע להבהיר כי הסדר המס החל על קיבוץ על פי הוראות סימן א', יחולו על קיבוץ שיתופי בלבד. עוד מוצע להבהיר לצורך חישוב המס כי הכנסתו של הקיבוץ, לאחר ניכוי הוצאות וקיצוץ הפסדים, תחולק בחלקים שווים בין חבריו. כיום לשון ההוראה מתייחסת ל"הכנסה חייבת" של הקיבוץ, מונח הכולל זיכויים ופטורים אישיים של חברי הקיבוץ, אשר ממילא באים בחשבון בחישוב המס של הקיבוץ בשלב הבא, לאחר שמיוחסת ההכנסה לחברים באופן שווה. עוד מוצע להבהיר ולהתאים את ההסדרים החלים על קיבוץ שיתופי בעניין גמל, כך שזכויות הפנסיה לצרכי מס וההפקדות לצרכי מס ייצברו וייוחסו באופן שווה בין חברי הקיבוץ, בהתאם להוראות החלות לעניין מיסוי הקיבוץ. בנוסף, מוצע לקבוע כי קיבוץ שיתופי יגיש דוח כאמור בסעיף 131 ובו פירוט הכנסתו של הקיבוץ, כפי שיקבע המנהל בטופס.

עיקר 3 – סעיף 6

כאמור לעיל, מוצע להבהיר כי הסדרי המיסוי החלים על קיבוץ שיתופי אינם חלים על הקיבוץ המתחדש וחבריו ולקבוע הוראות לפיהן יראו את הכנסות חבר הקיבוץ המתחדש, שאינן מנכסי הקיבוץ המשותפים, כהכנסותיו, וכי השומה עליהן תהיה שומתו של חבר הקיבוץ, זאת בדומה לכל נישום אחר. מהכנסת חבר הקיבוץ כאמור יופחתו, לעניין זה, תשלומי ערבות הדדית אשר שימשו את הקיבוץ לתשלומים לפי תקנות 2 ו-3 לתקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקיבוץ מתחדש), התשס"ו-2005, באותה שנת מס, ובלבד שניתן

לגביהם אישור כי שולמו על ידי הקיבוץ בהתאם לתקנות אלו.

הכנסות הקיבוץ מהנכסים המשותפים יחויבו במס, בהתאם לשיעורי המס החלים על חבריו, כאשר לעניין זה ייוחסו ההכנסות לכל אחד מהחברים, בהתאם לזכויותיהם ברווחים. מוצע לקבוע כי קיבוץ מתחדש יגיש דוח כאמור בסעיף 131, על הכנסה שמקורה בנכסי הקיבוץ המשותפים ויצרף לו הצהרה, בטופס שיקבע המנהל, הכוללת את שמותיהם ומענם של חברי הקיבוץ, את חלקו של כל אחד מהם בהכנסת הקיבוץ, על פי מקורות ההכנסה, ואת שיעור המס המיוחס לכל אחד מהם. קביעת שיעור המס לחברי הקיבוץ המתחדש תיעשה בהתאם להכנסתו החייבת של חבר הקיבוץ ולפטורים וזיכויים אישיים להם הוא זכאי.

כמו כן מוצע להבהיר כי תשלומים הניתנים מאת קיבוץ מתחדש לחבר, בשל עבודה, שירות, או תשלומים המשולמים בהתאם לתקנה 2 ותקנה 3 לתקנות האגודות השיתופיות ערבות הדדית יחשבו כשכר עבודה החייב במס לפי סעיף 2(2) או 5(2) לפקודה, לפי העניין, ויראו לעניין חובת ניכוי מס את הקיבוץ המתחדש כמי שאחראי לתשלומה של הכנסת עבודה.

עיקר 4 – סעיף 6

סעיף 62 לפקודה קובע כי דינה של אגודה שיתופית שסווגה כאגודה שיתופית חקלאית לעניין פקודת מס הבולים, יהיה כדין שותפות, אם האגודה תבעה כך בדוח לפי סעיף 131 לאותה שנת מס. מוצע לקבוע הוראות לעניין רישום ובקרה אשר יחולו על הסדר זה, זאת בדומה להצעות לתיקונים מקבילים אשר פורסמו לעניין זה, לגבי חברה משפחתית וחברת בית.

עיקר 5 – הסדרת מעמדו של הקיבוץ המתחדש לעניין חוק הביטוח הלאומי

מוצע לבצע את ההתאמות הנדרשות לענין חבר קיבוץ מתחדש גם בחוק הביטוח הלאומי. בהתאם לכך, מוצע לראות בחבר הקיבוץ המתחדש אשר עובד במפעל האגודה או מטעמה כעובד ואת האגודה כמעבידו. חבר קיבוץ מתחדש אשר אינו עובד במפעל האגודה או מטעמה יראו אותו כעובד, עובד עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי לפי העניין.

עיקר 6 – שינוי מעמדו של הקיבוץ כקיבוץ מתחדש או שיתופי

קיבוץ אשר שינה את מעמדו, יחול השינוי החל משנת המס שלאחר המועד בו עבר מאחד הסוגים למשנהו.

עיקר 7 – זכאות חבר הקיבוץ המתחדש לדמי אבטלה ופ"ר (סעיפים 8(4) ו 8(5) לתזכיר המוצע)

מוצע לקבוע כי לעניין הזכאות לדמי אבטלה ולפ"ר יראו בחבר הקיבוץ המתחדש כעובד ויחולו עליו כל ההוראות החלות על עובד.

עיקר 8 – תשלום גמלה לחבר הקיבוץ המתחדש (סעיף 8(6) לתזכיר המוצע)

מוצע לקבוע כי הגמלה לזכאי שהוא חבר הקיבוץ המתחדש תשולם לידי אלא אם ביקש כי הגמלה תשולם לידי מזכירות הקיבוץ.

עיקר 9 – הכנסתו של חבר הקיבוץ השיתופי (סעיפים 8(7) לתזכיר המוצע)

מוצע כי כהכנסתו של חבר הקיבוץ השיתופי יראו את צירופם של אלה: שווי אספקת המחיה ושאר ההנאות שנתן הקיבוץ לחבריו מחולק במספר חברי הקיבוץ, גילום חלק העובד בהפרשות הקיבוץ לקופת גמל, פחת צרכני המחולק במספר כלל חברי הקיבוץ, הסכום השווה לסכום שהיה המעביד מנכה להכנסת העבודה לקופת גמל ולמס הכנסה אילו היה חבר הקיבוץ עובד.

ג. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה והיבטים מנהליים נוספים

הגדלת הכנסות המדינה ממסים בסך של כ- 300 מיליוני ₪
הגדלת הכנסות המוסד לביטוח לאומי בסך של כ- 200 מיליוני ש"ח.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

תיקון חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;
תיקון פקודת האגודות השיתופיות;
תיקון פקודת מס הכנסה.

ה. נוסח החוק המוצע

להלן נוסח החוק המוצע:

1. בסעיף 54 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) בסימן זה -

"חבר" – יחיד אשר היה חבר קיבוץ בתום שנת המס, או מי שהיה חבר קיבוץ והוא תושב הקיבוץ במהלך כל שנת המס;

"קיבוץ מתחדש" – אגודה שנרשמה על ידי רשם האגודות השיתופיות כ"קיבוץ מתחדש" בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות), התשנ"ו-1995 (להלן "תקנות האגודות השיתופיות"), לעניין זה יראו אגודה כאמור כקיבוץ מתחדש החל משנת המס בה התקיימו התנאים בהגדרת "קיבוץ מתחדש", על פי תקנון האגודה;

"קיבוץ שיתופי" – אחד מאלה:

(1) אגודה שנרשמה על ידי רשם האגודות השיתופיות

כ"קיבוץ שיתופי" בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות;

(2) קיבוץ מתחדש אשר ההפרש בין הכנסת החבר בשנת

המס אשר העמיד לו הקיבוץ, שלו ההכנסה הגבוהה ביותר בקיבוץ אינה עולה על 25% מהכנסת החבר כאמור, שלו ההכנסה הנמוכה ביותר.

לעניין זה "הכנסת החבר" - לרבות תקציב מידי הקיבוץ, הכנסה שחולקה מרווחי הקיבוץ, בין אם ניתנה לו על ידי הקיבוץ, או תאגידיים בבעלותו, ובין אם ניתנה לו בכל דרך אחרת, והכל בהתחשב בכך שהכנסות מיגיעה אישית שהופקו על ידי חברי הקיבוץ הועברו במלואן לקיבוץ על פי המתחייב בתקנון הקיבוץ.

2. בסעיף 55 -

(א) האמור בו יסומן (א) ובמקום "קיבוץ ושל כל חבריו" יבוא "קיבוץ

שיתופי ושל כל חבריו, ובמקום "56-60" יבוא "הוראות סימן זה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שומתו של חבר קיבוץ על הכנסה אשר לא הועברה לקיבוץ השיתופי, לא תיעשה לפי הוראות סימן זה, ובשומה זו לא יובאו בחשבון שיעורי המס ונקודות הזיכוי אשר באו בחשבון בשומתו של הקיבוץ וכן הפסדיו של הקיבוץ".

3. בסעיף 57-

(1) במקום הכותרת יבוא: "המס בקיבוץ שיתופי";

(2) בסעיף קטן (א), במקום האמור בו, יבוא:

"(א) קיבוץ שיתופי ישלם מס השווה לסך כל המס שתבריו היו חייבים לשלם, בהתאם לכללים שלהלן:

(1) הכנסתו של הקיבוץ, לאחר ניכוי הוצאות וקיצוז הפסדים, תחולק בחלקים שווים בין חבריו;

(2) לעניין הכנסת חבר קיבוץ כאמור בפסקה (1)-

(א) מקורות הפקת ההכנסה של הקיבוץ ייחוסו באופן יחסי לכל אחד מחבריו;

(ב) יחולו הוראות סעיפים 34 עד 47;

(ג) יחולו הוראות הפרק השלישי לחלק ד', למעט סעיף 66 שבו, בהתאם להרכב המשפחות של חברי הקיבוץ;

(ד) יראו את ההכנסה המבוטחת, כהגדרתה בסעיף 47(א)(4) כסך כל ההכנסה המבוטחת של חבריו כשהיא מחולקת במידה שווה ביניהם;

(ה) בקופת הגמל של חבר לא ייצברו תשלומים פטורים לעניין סעיף 9א, שהופקדו בתקופת היותו חבר, אלא אם היו אלה תשלומים פטורים לאחר החישוב על פי סעיף זה וניתנה על כך הודעה לקופת הגמל;

(ו) יראו כהפקדת החבר לעניין ניכוי וזיכוי לפי סעיפים 45א או 47, לפי העניין, סכומים שהופקדו בקופות גמל לקצבה על שם החברים כעמית עצמאי או בקופת גמל מרכזית לקצבה כעמית קיבוץ, כשהם מחולקים בין חבריו;

(ז) יראו הכנסות חברי קיבוץ ממענקי פרישה בגין שנות החברות בקיבוץ כהכנסת הקיבוץ המחולקת במידה שווה בין חבריו ולא יחולו לגביהן הוראות הפטור לפי סעיף 9(א7);

(ה) יראו הכנסות ממשרכת כספים מקופת גמל לקצבה של הקיבוץ או של חבריו כהכנסת הקיבוץ לפי סעיף 2(5) המחולקת במידה שווה בין חבריו;

(ו) יראו את חלקו של חבר שהגיע לגיל פרישה, בהכנסה מהמקורות לפי סעיפים 2(1), 2(2) ו-5) כקצבה מאת מעביד לעניין סעיף 9א.

(3) בסעיף קטן (ב) -

(א) בפסקה (1), במקום "החייבת" יבוא "לאחר נכויים וקוזוזים כאמור בסעיף קטן (א)";

(ב) בפסקה (3) המילה "חייבת" תימחק.

(4) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) קיבוץ שיתופי יגיש דוח כאמור בסעיף 131 ובו פירוט הכנסתו של הקיבוץ, כפי שיקבע המנהל בטופס.

4. בסימן ב', במקום הכותרת יבוא: "מושבים, אגודות חקלאיות וקיבוצים מתחדשים"

5. בסעיף 62 -

(א) האמור בו יסומן (1) ובמקום הסיפה החל מ"אם האגודה תבעה כך בדו"ח", יבוא "אם הומצאה בקשה כאמור לפקיד השומה תוך שלושה חודשים לאחר התאגדותה, ובלבד שנתקבלה על כך החלטה באסיפה הכללית של האגודה, בהתאם לתקנותיה וניתנה לה הסכמתם בכתב של רוב חברי האגודה";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) אגודה שיתופית אשר הגישה בקשה כאמור בפסקה (1) תפרט בדו"ח לפי סעיף 131 לשנת מס, את שמותיהם ומענם של חבריה ואת החלק המגיע לכל אחד מהם בהכנסתה החייבת באותה שנת מס";

(3) האגודה רשאית להודיע לפקיד השומה לא יאחר מחודש לפני תחילת שנת מס פלונית, שהיא חוזרת בה מבקשתה להיחשב כשותפות. משהודיעה החברה כאמור, תחדל להיות כשותפות מתחילת שנת המס שלאחר שנת המס בה הודיעה כאמור ולא תוכל לשוב ולבקש להיות כשותפות.

6. אחרי סעיף 62 יבוא:

"המס בקיבוץ 62א. (א) בסעיף זה- מתחדש

"הכנסת חבר קיבוץ מתחדש" – הכנסה, למעט חלק ההכנסה שמקורו בנכסי הקיבוץ המשותפים

"קיבוץ מתחדש" – כהגדרתו בסעיף 54

(ב)

(1) על הכנסת חבר קיבוץ מתחדש לא יחולו עליו הוראות סימן א' לפרק זה והשומה עליה תהיה שומתו של חבר הקיבוץ.

(2) תשלומים הניתנים מאת קיבוץ מתחדש לחבר, בשל עבודה, שירות, או תשלומים המשולמים בהתאם לתקנה 2 ותקנה 3 לתקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקיבוץ מתחדש), התשס"ו-2005 (להלן "תקנות ערבות הדדית"), יחשבו כשכר עבודה החייב במס לפי סעיף 2(2) או 5(2), לפי העניין, ויראו לעניין זה את הקיבוץ המתחדש כמי שאחראי לתשלומה של הכנסת עבודה לפי סעיף 164

(3) מהכנסתו החייבת של חבר קיבוץ מתחדש, יופחתו תשלומים אשר ניתן לגביהם אישור מאת הקיבוץ כי הם שולמו על ידי החבר בהתאם לתקנה 2 ותקנה 3 לתקנות ערבות הדדית, ובלבד שדרש זאת החבר בדוח שיוגש לפקיד השומה לפי סעיף 130 או 160, לפי העניין והפחתת התשלום נעשתה בהתאם לכללים שקבע לעניין זה המנהל.

(ג) קיבוץ מתחדש יגיש דוח כאמור בסעיף 131 על הכנסה שמקורה בנכסי הקיבוץ המשותפים ויצרף לו הצהרה, בטופס שקבע המנהל, הכוללת את שמותיהם ומענם של חברי הקיבוץ, את חלקו של כל אחד מהם בהכנסת הקיבוץ, על פי מקורות ההכנסה, כאמור ואת שיעור המס המיוחס לכל אחד מהם

(ד) קביעת שיעור המס כאמור, תיעשה בהתחשב בהוראות הפרק השלישי לחלק ד, ולעניין זה תובא בחשבון-

(1) הכנסתו החייבת של חבר הקיבוץ כמשמעותה בסעיף קטן (ב)(1) ו-2(2) וחלק הכנסת הקיבוץ המיוחס לחבר

(2) פטורים וזיכויים אישיים להם זכאי חבר הקיבוץ, ובלבד שלא באו בחשבון בשומתו של חבר הקיבוץ על הכנסתו.

(ה) לא התקבלו מלוא הפרטים בהצהרה לגבי חברי הקיבוץ המתחדש, כאמור בסעיף קטן (ג), יהיה חייב הקיבוץ המתחדש בתשלום שיעור המס המרבי לפי סעיפים 121 ו-121ב.

(ו) קיבוץ מתחדש רשאי להודיע לפקיד השומה לא יאוחר מחודש לפני תחילת שנת מס פלונית, שהוא מבקש שלא יחולו לגביו הוראות סעיף זה ויחולו לגביו הוראות סעיף 62, או הוראות סעיפים 126(א)-(ו) לפקודה. ביקש הקיבוץ המתחדש להתחייב כאמור, יחדל להיות קיבוץ מתחדש מתחילת שנת המס הבאה ולא יוכל לשוב ולבקש להיחשב כקיבוץ מתחדש.

תיקון פקודת 7. האגודות השיתופיות
בפקודת האגודות השיתופיות, בסעיף 65, בפסקה (1), לאחר "סוג של אגודות" יבוא "ואולם התקנת תקנות לקביעת סוגי האגודות שהרשם יקבע שיוך אגודות אליהם, לעניין סעיף 7, תהיה בהסכמת שר האוצר"

תיקון חוק הביטוח הלאומי 8.
בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹ (בפרק זה - חוק הביטוח הלאומי)-

(1) בסעיף 1, לאחר ההגדרה "פקודת פשיטת הרגל" יבוא-

" קיבוץ מתחדש" - כהגדרתו בפקודת מס הכנסה ולמעט קיבוץ אשר מתקיימים בו התנאים הקבועים בסעיף 54(א)(2) לפקודת מס הכנסה;

" קיבוץ שיתופי" - כהגדרתו בפקודת מס הכנסה;

(2) בסעיף 3, אחרי המילים "בחבר אגודה שיתופית שהיא קיבוץ או מושב שיתופי" יבוא "שאינה קיבוץ מתחדש".

(3) אחרי סעיף 3 לחוק יבוא:

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

"קיבוץ מתחדש 3א לעניין חוק זה רואים חבר אגודה שיתופית שהיא קיבוץ מתחדש העובד במפעל האגודה או מטעמה כעובד ואת האגודה כמעבידו.

חבר אגודה שיתופית שהיא קיבוץ מתחדש שאינו עובד במפעל האגודה או מטעמה יראו אותו כעובד או כעובד עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי לפי העניין."

"שינוי מעמד 3ב קיבוץ אשר דווח למוסד כי מתקיים בו האמור בסעיף 3א או 3א ובמהלך שנת המס, עבר מאחד הסוגים למשנהו, יחול השינוי החל משנת המס שלאחר המועד בו עבר מאחר הסוגים למשנהו ואילך."

(4) בסעיף 158, בהגדרה "עובד" ברישא המסתיימת במילים "למעט" יבוא "לרבות חבר קיבוץ מתחדש כמשמעותו בסעיף 3א' ולמעט";

(5) אחרי סעיף 185 יבוא -

"גמלה לחבר קיבוץ 185א היה הזכאי לגמלה חבר קיבוץ מתחדש, יחולו לגביו מתחדש הוראות פרק זה החלות על עובד."

(6) אחרי סעיף 306 יבוא:

"תשלום לחבר קיבוץ 306א היה הזכאי לגמלה או האדם שבעדו היא משתלמת, מתחדש" חבר קיבוץ מתחדש, תשלום הגמלה לידי, אלא אם ביקש כי הגמלה תשולם לידי מזכירות הקיבוץ המתחדש."

(7) בסעיף 344, בסעיף קטן (א), במקום פסקה (1) יבוא-

"(1) יראו כהכנסתו החודשית של חבר קיבוץ שיתופי או חבר מושב שיתופי כאמור בסעיף 3 לחוק, צירופם של רכיבים אלה:

(א) שוויה של אספקת המחיה ושאר הנאות שנתן הקיבוץ או המושב מכוח החברות לחבריו ולמי שהחברים היו זכאים בעדם לנקודות זיכוי על פי סעיף 37 לפקודה או לנקודות קיצבה על פי סעיף 40 לפקודה בשנה השוטפת, מחולק במספר כלל חבריו בגמר אותה שנה;

(ב) גילום חלק העובד בהפרשות הקיבוץ לקופת הגמל;

(ג) פחת צרכני מחולק במספר כלל חברי הקיבוץ, בגמר אותה שנה;

(ד) סכום אשר אילו היה חבר הקיבוץ או המושב עובד אצל מעביד, היה המעביד מנכה בשנה השוטפת מהכנסת העבודה שלו לזכות קופת גמל כמשמעותה בסעיף 180 לחוק, והכנסת העבודה היתה בסכום ההכנסה הנקייה בתוספת סכום הניכוי כאמור;

(ה) סכום אשר אילו היה חבר הקיבוץ או המושב עובד אצל מעביד, היה המעביד מנכה בשנה השוטפת לפי דיני מס הכנסה מהכנסת העבודה שלו, והכנסת העבודה היתה בסכום המתקבל לפי פסקאות (א) (ב) (ג) ו-(ד), בתוספת סכום הניכוי לפי פסקה זו;

(ו) השר, רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין אופן חישוב הכנסתו של חבר קיבוץ שיתופי או חבר מושב שיתופי.

לעניין סעיף זה –

"שאר הנאות" – כלל טובות הנאה שנתן הקיבוץ או המושב מכוח החברות לחבריו לרבות שווי דיור לפי הערכת השמאי הממשלתי, שווי בריכה, שווי חדר אוכל, שווי מכבסה, שווי ארוחות, שווי גני ילדים, שווי רכב, שווי לימודים, שווי ארנונה, שווי חוגים שווי ניד ושווי ריבית.
"פחת צרכני" - הוצאות פחת על נכסי הקיבוץ הנמצאים בבעלותו, במישרין או בעקיפין, של הקיבוץ או בבעלות משותפת של חבריו אשר לא משמשים לצורכי יצור הכנסה או שנעשה בהם שימוש מעורב גם לייצור הכנסה יהיה חלק הפחת צרכני החלק שאינו משמש לייצור הכנסה."